

RS AU § 286 Uppdrag. Långsiktig finansiell analys

Ärendenummer: RS 2023/1393

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Uppdraget att ta fram en långsiktig finansiell analys godkänns.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen har fått i uppdrag (2023-05-30, RS § 152) att ta fram en långsiktig finansiell analys. Analysen har genomförts med hjälp av PWC. En preliminär rapport presenterades vid regionstyrelsens sammanträde den 31 oktober. Den färdiga rapporten som nu presenteras har uppdaterats med en ny skatteunderlagsprognos, nya makroekonomiska förutsättningar och en reviderad investeringsnivå. Det finns även två ytterligare scenarioanalyser med ett lågscenario på investeringar 2029 och framåt och ett högscenario som även inkluderar investeringar i VA och avfall.

Syftet med att ta fram en långsiktig finansiell analys är att få en oberoende och objektiv nulägesbild av de långsiktiga ekonomiska förutsättningarna utifrån de demografiska förutsättningarna. Den modell som används beaktar också konsekvenserna av de investeringar som krävs för att hantera befolkningsförändringar och förändrade ambitioner. Genom att anlägga ett mer långsiktigt perspektiv kan en dialog om prioriteringar och ambitioner föras.

I analysen framkommer bland annat att en ändrad befolkningsstruktur innebär utmaningar. Till år 2032 beräknas befolkningen på Gotland att öka med 3 616 personer. Tillväxten bidrar till möjligheter men innebär samtidigt stora utmaningar särskilt inom kommunalekonomiskt kostnadsintensiva grupper såsom invånare över 80 år samt barn och unga. I Region Gotlands befolkningsprognos ses framförallt ökande behov inom äldreomsorgen. För att möta den framtida befolkningens behov kommer det att krävas en utveckling av verksamheten och även investeringar.

En ändrad befolkningsstruktur innebär en utmaning när det gäller den strategiska lokalförsörjningen. Region Gotland beräknas växa med 0,6 procent årligen. Det är huvudsakligen äldreomsorgen som förväntas öka medan förskolan och grundskolan förväntas minska. Enligt nuvarande investeringsplan finns planer på investeringar i förskolor och grundskolor. Det finns således en risk att Region Gotland får ett överskott på lokaler om man bygger för tidigt och/eller för mycket. Samtidigt är det inte önskvärt att stå utan nödvändiga lokaler och tvingas till dyra tillfälliga lösningar.

I analysen beräknas kostnaderna öka i takt med demografin och den allmänna löne- och prisutvecklingen. Rapporten visar att det kommer bli svårt att

finansiera detta. Historiskt har kommunsektorns kostnader ökat mer än vad som varit motiverat utifrån demografin. Det kan därmed finnas en förväntan på fortsatt utbyggd välfärd.

Utifrån de antaganden som görs i analysen kommer inte de förväntade intäkterna att räcka för att finansiera full uppräknings utifrån demografi, lön och prisökningar. Gapet mellan intäkter och kostnader år 2032 motsvarar en skatthöjning på 3,59 kronor. För att hålla tillbaka kostnadsökningen till en nivå som matchar intäkterna krävs en årlig genomsnittlig effektivisering på 1,62 procent.

Den här analysen kommer att användas som planeringsförutsättning för kommande budgetbeslut och andra strategiska vägval. Den kommer också att vara ett mycket bra underlag för den strategiska lokalförsörjningsprocessen. Information om och genomgång av analysen planeras för bland annat förvaltningarnas lokalsamordnare och ekonomichefer.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.